

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület hírlevele 2007. augusztus

Czabánné Tarnói Judit 1954–2007

2007. május 17-én reggel újból elment egy kiváló ember. Judit – van, aki Jutkának hívta – ma már nincs köztünk.

Nem tudom elhinni, hiszen még az egyesületi farsangon önfeledten, vidáman táncolt, mintha nem is lenne súlyos beteg. Akkor többen azt hittük, hogy most is le fogja gyúrni a nehézségeket, de sajnos nem így történt. Szerető családja és barátai vették körül otthon az utolsó perceiben is. Bár mellette voltunk, de nagyon nehéz így is elfogadni, hogy Judit nincs többé.

Az egyesület alapító tagjai közé tartozott, engem is ő oltott be a környezeti neveléssel, a múzeumpedagógia fontosságával. Igazi barát volt, akire mindig lehetett számítani. Egy iskolában dolgoztunk, de ezen kívül is sok időt töltöttünk együtt.

Nagyon sok barátja volt, a kollégái, a tanítványai szerették és tisztelték. A környezeti nevelésben és más területen is példaértékűek a tettei, sokat köszönhetünk neki.

A környezet tisztületére, megbecsülésére nevelt mindenkit. Az egész családját beoltotta a környezeti nevelés fontosságával, ők ma már szintén tagjai az egyesületünknek. Két, ma már felnőtt fia pici koruk óta jött velünk a rendezvényekre, a programokra. Nehéz lesz most nekik is.

Nem látjuk már őt az Országos Találkozókon, a múzeumlátogatásokon, az evezéseken. Nagy úr maradt utána, nagyon fog hiányozni mindenkinek.

Búcsúzunk tőle, de emlékezzünk rá úgy, ahogy a betegsége előtt tettei készen, mindig szervezve valamit, jókedvűen, vidáman tevékenykedett. Emlékezzünk rá úgy, ahogy a farsangon vezette és irányította a táncot; olyan volt akkor minden, mint régen.

2007. június 5-én utolsó útjára kísértük a Farkasréti temetőben.

Hiányozni fogsz!

Búcsú Kontra Györgytől

Július 20.-án, 83. évében elhunyt Kontra György dr., egyesületünk tiszteletbeli tagja.

Bár orvosi végzettsége volt, életét leginkább a biológiatanítás és a környezeti nevelés fejlesztése, gazdagítása töltötte ki. Nemzedékek tanultak az általa írt tankönyvekből és ismeretterjesztő könyvekből. Egyesületünknek több olyan tagja is van, akiket ő „terelgetett” – miként jelvényállatunk, a puli – a környezeti nevelés felé. Számos hazai és nemzetközi szervezetben képviselte a magyar pedagógiát, s azon belül a környezeti nevelők tábort.

Iskolateremtő személyiség volt. Tanítványainak serege emlékszik vissza jó szívvel és köszönettel arra, ahogyan okos szóval, biztatással – és főleg testre-szabott feladatok adásával – segítette őket abban, hogy jó pedagógusokká váljanak.

Igazi nevelő (azaz növelő) mester volt. Örüljünk, hogy eddig velünk volt!

Victor András

A MKNE XV. ORSZÁGOS SZAKMAI TALÁLKOZÓJA Visegrád, 2007. szeptember 14-16.

Jubileum! Újra Mogyoróhegyen!

Néhány szervezési részlettel a májusi KÖR-ben még adósak adósak maradtunk, ezeket alább, illetve a honlapon tesszük közzé. Az újdonságokat aláhúzással tüntettük föl! Olvasd figyelmesen, kérünk!

A találkozó helyszíne: Pilisi Parkerdő ZRt. Visegrádi Erdészet
Erdei Művelődés Háza

Cím: 2025 Visegrád, Mátyás király út 4.

Telefon: 06-26-398-227

Térkép, odajutás: a honlapunkról letölthető

Háziasszony: Békefi Andrásné Moór Györgyi (bekefi.andrasne@pprt.hu)

Elhelyezés: 12 ágyas faházakban. (Van egy 20 ágyas is, olcsóbban). A szálláshelyek villanyvilágításúak. Az ágyakhoz szivacsbetétet, párnát, paplant, pokrócot biztosítanak. Ágyneműhuzatot (paplanhuzat, nagypárnahuzat, lepedő) vagy saját hálózsakot hozni kell. Tisztálkodási lehetőség, WC a 20 ágyas faház esetében a kinti hideg - melegvízes mosdós, zuhanyzós vizesblokkokban van.

Részvételi díj: (3 nap, 2 éjszaka) 6000 Ft/egyesületi tagoknak,
8000 Ft/nem egyesületi tagoknak

Rövidebb részvétel esetén (1 éjszaka, péntek-szombat VAGY szombat-vasárnap): 5000 Ft / egyesületi tagoknak, 7000 Ft / nem egyesületi tagoknak.

Gyermekeknek 14 éves korig egységesen 5000 Ft/fő a teljes OT-re (3 nap, 2 éjszaka), rövid részvételre (2 nap, 1 éjszaka) 4000 Ft.

Az egyesületi tagokat csak akkor illeti meg a 2000 Ft/fő kedvezmény, ha rendezték éves tagdíjukat!

Jelentkezés módja: szeptember 1-ig a jelentkezési lap és a részvételi díj befizetését igazoló csekk, ill. az átutalásról szóló igazolás másolatának visszaküldésével az egyesület postacímére (MKNE, 1397 Budapest, Pf. 530.) - (mivel tavaly több jelentkező jelentkezési lapja elveszett) **AJÁNLOTT KÜLDÉMÉNYKÉNT!** *A jelentkezési lapot igyekezetek pontosan kitölteni!!! (Megtaláljátok a KÖR-ben, de letölthető lesz a honlapunkról is: www.mkne.hu.)*

Befizetés módja: átutalással vagy csekken az egyesület ELLA-banknál vezetett számlaszámára (17000019-11704959), a közlemény rovatban feltüntetve a következőket: „OT részvételi díj” és a befizetett résztvevők neve.

Programterv:

Péntek	Szombat	Vasárnap
<u>10:00 – az előkészítő csapat már fenn van...</u>	Reggeli	8:00 - Reggeli
	9:00- Túra: A természet körforgása, megújulása: életnyomok keresése az őszi tájban. Kilátás a visegrádi várból a Duna-kanyarra, magunkra...	10:00 - Szakmai program 2.: ismerkedés a környező iskolák, OK-k programjával
	13:00- Ebéd	12:00 Ebéd/uticsomag
Megérkezés a telekocsikkal, v. egyénileg...	Könyv- stb. vásár	14: 00- A busz indul lefelé... Elutazás
14:00 - Regisztráció alatt: Kézműves foglalkozás reneszánsz fejdísz, ékszer készítése Kóruspróba <u>Rita és Blabá rejtvénye</u>	14:30- Protokoll 15:30: Szakmai program 1.: „Tanulás a fenntarthatóságért”: a környezetegészség, az élet minőségével kapcsolatos kérdések (nyitott a környező iskolák számára)	
<u>18:00: Tisztújító közgyűlés</u>	Módszervásár	
<u>20: Vacsora:</u> „Terülj, terülj asztalkám!” Hozz valami finomságot!! <u>22:00: Eredményhirdetés</u>	19:00 - Vacsora 20.00 - „reneszánsz” „bál”	

Mit/kit hozzatok?

- kényelmes cipőt, amiben túrázni is lehet
- esőkabátot, vizes palackot
- módszertani ötleteket „Környezet-egészség, életminőség” témában
- saját öreg, öblös, szép bögrét a szomjoltó iszogatásához
- fiatalokat, jókedvet,
- a pénteki „Terülj, terülj, asztalkám!”-ra sok-sok otthoni finomságot, itókát.

Séta a várban: Hozzatok pedagógus- és/vagy diákigazolványt akinek van, egyéb, csoportos kedvezmény nincsen!

Fotózás: hozzatok digitális fényképezőgépet, központi szervezés ezügyben nem lesz, de szívesen látjuk a sikeres képeket a honlapon!!!!

Közlekedés: Mivel az OT-n közgyűlést is tartunk, az Egyesület a fenti tagi kedvezmény biztosítása mellett megtéríti az útiköltségünket is, a következőképpen:

- mindazoknak, akik az Árpád-híd budai hídfőjétől, a HEV-megálló mellett nyíló Szentlélek-térről jönnek együtt a pénteken 16:00 órakor induló Volánbusszal, az Egyesület egyben fizeti a számláját. Ugyancsak 49 + néhány álló főt vasárnap 14:00 órakor ugyancsak a Volán ugyanoda visszavisz.
- mindazok, akik pénteken egyénileg, tömegközlekedéssel megérkeznek a közgyűlés megkezdése előtt, és részt vesznek azon, a térítés pontos címre kitöltött számla ellenében jár (MKNE 113 Bp. Zsombolyai u. 6.)! (Számla nélkül nem tudunk útiköltséget téríteni!)
- Gépkocsival érkezőknek akkor tudunk útielszámolás alapján útiköltséget téríteni, ha az autóval legalább 3-an érkeznek, és a közgyűlésen részt vesznek! A CASCO-val (ezt a könyvelő kedvéért) is rendelkező telekocsiban érkezés roppant fenntartható volna! A teleautókat az iroda próbálja megszervezni új önkéntes munkatársunk, Besenyei Mária (Mara) segítségével – besenyei.maria@mkne.hu

Ne feledjétek **szeptember 1-ig feladni a jelentkezési lapotokat, s befizetni a részvételi díjat.** Bizalommal, szeretettel és kíváncsian várjuk jelentkezéseteket!

Takács Eszter
(takacs.eszter@mkne.hu)
1/321-47-96

Vásárhelyi Judit
(jvasarhelyi@foek.hu)
87/437-012; 30/325-3040

Bemutakozunk

1975. október 2-án születtem Várpalotán. Pedagógusként végeztem az ELTE Tanárképző Főiskolai Karán 1998-ban. Végzettségemet tekintve matematika-földrajz szakos általános iskolai tanár vagyok, de ezt a hivatást csak részben sikerült gyakorolnom. A főiskola után néhány hónapos könyvvarusítás után a szentendrei Erdei Iskola Alapítványánál kezdtem el dolgozni, ahol megismerkedtem a környezeti nevelés alapjaival és a pályázatírás rejtelmeivel. Majd átkerültem a másik oldalra: a Környezetvédelmi Minisztérium Oktatási Osztályán

dolgoztam a környezeti nevelési és oktatási pályázatok referenseként. 2001. végétől Czippán Katalin védőszármáyai alatt a Környezeti Nevelési és Kommunikációs Programirodában

tevékenykedtem, ahol az egyik legnagyobb projektként az Erdei Iskola Program koordinációjában vettem részt Takács Eszterrel együtt. Itt dolgoztam gyermekem megszületéséig. Jelenleg GYES-en vagyok csodálatosan eleven kislányommal, akit Munkácsy Zsuzsannának hívnak, és aki már alig várja, hogy novembertől óvodába mehessen. Zsuzsi baba mellett igyekszem tanulni is; a Budapesti Gazdasági Főiskola (BGF) Pénzügyi és Számviteli Főiskolai Karának hallgatója vagyok. Ha minden jól megy, 2 év múlva számvitel szakos közgazdász leszek mérlegképes könyvelői képesítéssel. Eszter megkeresésére kerültem az MKNE-hez – előreláthatólag az ősz elejéig, hogy az egyesület pénzügyi tevékenységeinek ellátása biztosítva legyen. Ezek a következők: házi pénztár kezelése, számlák kiállítása, egyesületi könyvelés előkészítése, pályázatok pénzügyi elszámolásainak összeállítása stb. A fenti feladatokat legjobb tudásom szerint igyekszem elvégezni.

Munkácsyné Kolimár Zsuzsanna

1981-ben születtem Oroszlányban, sok költözés után végül Budapesten kötöttem ki. Itt végeztem (az ELTE főiskolai karán) biológia-kémia szakos tanárként 2006-ban, majd tanulmányaimat egyetemi kiegészítő szakon folytattam. Szabadidőmben szeretek kézműveskedni, olvasni, kirándulni. Érdekelnek a faunisztikai felmérések, amivel szakdolgozatom kapcsán is foglalkoztam. Az egyesülettel Victor András révén kerültem kapcsolatba, aki néhány csoporttársammal együtt bevont az *Iskolazöldítés* projekt munkálataiba. Augusztus 1-től mint önkéntes dolgozom az MKNE-nél. Fő feladatomban a Puli-kuckó foglalkozások szervezése, koordinálása, népszerűsítése. Emellett természetesen bármiben rendelkezésre állok, amivel segíthetem az egyesület, az iroda működését.

Besenyei Mara

Ez történt az előző szám óta

Gratulálunk!

Dosek Ágoston tagtársunkkal együtt örülünk az alábbiakért:

Kedves Tagtársak!

Örömmel jelzem, hogy „A természetben űzött sportok és a környezet összefüggéseinek vizsgálata, a környezettudatos magatartás fejlesztése érdekében” című PhD dolgozatomat 95 %-os eredménnyel, sikerrel védtem meg tegnapi.

Köszönöm a bátorításokat!

Üdvözlettel Dosek Ágoston

(A védésre a Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi Karán (TF) került sor 2007. június 18.-án.)

Zöld Diákrparlament Jászberényben

2007. június 8-án Jászberényben Zöld Diákrparlament kezdte meg működését.

Az előkészítő munkára a Belvárosi Általános Iskolát kérték fel a környezeti nevelésben elért eddigi eredményei alapján. (Ezek az eredmények: az *Ökoiskola* cím elnyerése két alkalommal, első helyezés megyei környezetvédő versenyen, a Megyei Közgyűlés díja Épített Környezet Védelme területén.)

A felkészülés az iskola Eltérő Tantervű Tagozatán történt. A gyerekek vegyes csoportokban – azaz nem iskolánként – három szekcióban (Föld, Víz, Levegő) gyűjtötték össze a javaslatokat a város környezetvédelme érdekében.

A program hivatalos része a Polgármesteri Hivatal dísztermében volt. A Polgármester köszöntője után a levezető diákelnök irányításával elhangzottak a javaslatok. A diákok határozatlanul kérték a városi képviselőket, hogy a javaslatok az önkormányzatban kerüljenek megvitatásra, és az eredményről adjanak visszajelzést. Az ülésről hírt adott a városi televízió, a helyi és a megyei média is.

A programot sajtótájékoztató követte, melyen felhívás hangzott el a zöld diákrparlamentek megalakításának szükségességéről.

Felhívás minden magyar ökoiskola és települési önkormányzat számára

Mi, Jászberény Város „Zöld Parlament”-jének tagjai, akik felesküdtünk, hogy meggyőződéssel és teljes elszántsággal óvjuk és védjük a jövő nemzedékétől kölcsönkapott környezetünket, azzal a felhívással fordulunk Magyarországra minden ökoiskolájához, hogy kezdeményezzék, szervezzék meg a zöld parlamenteket. Kérünk minden polgármestert, települési önkormányzatot, hogy társainkat segítsék ebben.

Fontos, hogy egyre többen legyünk, akik tetteikkel elszántsággal bizonyítják, hogy a fenntarthatóság és a környezettudatosság elvei szerint élnek.

A zöld parlament legyen mindenhol a felelős együtt gondolkodás helyszíne, ahol a diákok megfogalmazhatják természetes és épített környezetük megőrzésére vonatkozó javaslataikat. Ezeket a javaslatokat fogadják be az önkormányzatok, céljaik kitűzése és napi munkájuk során vegyék azokat figyelembe.

Aki a céllal egyetért, csatlakozzon!

Jászberény 2007. június 14.

Pintér Zsolt

Jászberény „Zöld Parlament” elnöke

Gulyás Sándorné

A Köröcske a Művészetek Völgyében

Az ötlet kipattanásától – hogy idén az MKNE ifjú csapata, a *Köröcske* vegyen részt a Művészetek Völgyi fesztiválon, és képviselje az MKNE színeit – a megvalósításig igen sok idő telt el. Mégis olyan furcsa hogy már csak múlt időben írhatok róla, hiszen 2 napja érkeztem haza, de még mindig a hatása alatt vagyok a tömérdek élménynek.

Nagyon nagy örömmel töltött el, hogy sikerült egy olyan csapatot összehozni, akik méltóan nevesítették az MKNE-t! Köszönöm az ifjoknak – Bartha Cilinek, Domán Julinak, Faludi Tamásnak, Marsi Kristófnak, Marsi Zsófinak és barátainak, Tatai Lillának és családjának, és

Vásárhelyi Zsókiának – valamint a tapasztalt nagyoknak, hogy segítettek, és helyt álltak akár a nagy gyereksereggel, akár a meleggel vagy a hideggel kellett megküzdni. Külön köszönet Darvas Katának és Kelen Gábornak, akik olyan otthonossá tették a hátsó kertet, hogy az utolsó nap reggelén egyáltalán nem volt kedvünk hazaindulni, és még most is a számban érzem Kata remek főztjeinek ízét, amelyekkel esténként hazavárt bennünket! A fesztiválon való részvétel eredménye pedig a következő volt: fogytak a kiadványok, sok érdeklődőnek mesélhettünk az MKNE-ről, a kézműves foglalkozásoknak nagy sikere volt, nem beszélve Vásárhelyi Tamás preparátumairól, Kun Lászlóné Margit és Német Mária természetismereti játékaikról. S ahogy teltek-múltak a napok, a Zöld Udvarban egyre több ember kortyolgatta a teáját vagy kávéját pulis bögréből. Úgy érzem, mindenképpen megérte a részvétel, mind az MKNE-nek, mind a *Köröcskének*. Sok élménnyel és tapasztalattal gazdagodtunk, így jövőre még szervezettebben és felkészültebben érkezhettünk a völgybe.

Fehér Ági

Művészetek Völgye – Művészetek Zöldje

A dörögdi medence kis falvaiban a Művészetek Völgyében idén negyedszer jelentek meg a zöld szervezetek. A *Köröcskések* régi álmomat váltották valóra azzal, hogy az MKNE- t képviselve ők is ott voltak Taliándörögdön a zöld udvarban. Köszönet érte elsősorban Fehér Áginak és Szilágyi Ákosnak, a Tatai családnak és persze mindenkinek, aki ott volt, vagy segített abban, hogy a jelenlétünk sikeresen megvalósulhasson.

Mi tíz éve találtunk otthonra ebben a 770 lelket számláló faluban és azóta is elvarázsol a táj szépsége és nyugalma, az ott élő emberek kedvessége, humora. A saját gyermekeink baráti köre révén évek óta a Völgy ideje alatt kertünk megtelik sátrakkal, és nagy öröm volt megélni, hogy egyszer csak Zöld Fiatakként tértek vissza, és hozták a Védegyleteseket, a Fair Trade-eseket, Rügyecskéket. Jó volt látni a zöldek megjelenését a résztvevő falvakban (Őcs, Pula, Vigántpetend, Kapolcs, Taliándörögd, Monostorapáti). Vásárhelyi Tamással megállapítottuk, hogy mostanra a zöld udvarok szervesültek a Völgy életébe, az emberek tudják, hogy vannak és keresik őket. És ez nagyon jó!

A mieink jó helyen, jó sátrat kaptak és a hullámzó időjárásnak megfelelően hullámzó érdeklődés volt irántunk. Ezt úgy kell érteni, hogy amikor nem volt 40 fok és nem esett az eső, nagy volt a forgalom a sátorban. Szülők és gyerekek átszellemülten kézműveskedtek, vagy Vásárhelyi Tamás segítségével próbálták azonosítani, hogy az ott látható koponyáknak mely állatok lehetnek tulajdonosai. Miközben Tamás elvarázsolta a gyerekeket, a szülők Németh Mari tesztlapjain szórakoztató módon gyakorolhatták, fejleszthették növény- és állatismereteiket, némi irodalommal fűszerezve.

Nekünk jó élmény volt otthont adni a fiatalságnak, látni: milyen örömmel, ügyesen dolgoztak. Azzal váltunk el a Völgy végén, hogy jövőre újra vállaljuk, és a tapasztalatok felhasználásával megerősítjük jelenlétünket a Művészetek Zöldjében.

Darvas Kata
Kelen Gábor

Idén is részt vettünk a Kárpátaljai Nyári Kölcsey Pedagógusakadémián

A Kárpátaljai Nyári Kölcsey Pedagógusakadémia ötödik éve folytatja a magyar nyelven tanító tanárok posztgraduális képzését Beregszászon, a II. Rákóczi Ferenc Főiskola épületében. „Az Akadémia célja a magyar nyelvű közoktatás erősítésével az egyetemes emberi értékekhez igazodó magyar kultúra szolgálata, a kárpátaljai magyar értelmiségiek szakmai ismereteinek megújítása.”

A meghívott előadók között négyen képviseltük a Magyar Környezeti

Nevelési Egyesületet. Victor András a biológia, a kémia és a földrajz szekcióban két témában adott elő „Az evolúció”, „A kémia dialektikája” címmel. Vásárhelyi Tamás plenáris előadást tartott „Tanítás tárgyak segítségével” címmel, majd a téma megbeszélését a biológia és kémia tanárokkal folytatta. Böddi Béla, „Fejezetek a modern növényteni kutatásokból” című előadása a mai biológia kutatások szemléletét, módszereit mutatta be a biológia szakos tanároknak. Schróth Ágnes, „Érdekes, élvezetes kémiatanítás” című interaktív foglalkozása a tanórákon, a táborokban stb. jól használható környezetkémi tanuló tevékenységekkel ismertette meg a biológia és a kémia szakos tanárokat.

A több napos továbbképzés hangulata remek volt. A hallgatóság lelkesedése, figyelme, érdeklődése mindig magával vitte az előadókat. Köszönet illeti a szervezők gondos munkáját is.

<http://www.karpatinfo.net/article45608.html>

Schróth Ágnes

Újra együtt a beregszászi főiskolásokkal

A Nemzeti Civil Alap anyagi támogatásával megvalósult újra az elképzelésünk, hogy a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskoláról hallgatók látogattak hozzánk májusban.

A diákok ELTE-s környezettan szakos hallgatókkal környezeti neveléssel foglalkozó iskolák, oktatóközpontok látogattak meg, majd tanórákon vettek részt, ismerkedtek a magyar oktatási rendszerrel, az egyetemi élettel, és Budapesttel.

Miért is fontos ez a projekt? „A sokszínű programokon olyan tevékenységi formákat, alternatív programmal működő iskolákat, a környezet megóvásáért tevékenykedő szervezet munkáját ismerhették meg, melyre közvetlen környezetünkben nem nyílik lehetőség. Sokat jelentett az olyan kortársakkal való találkozás, akik már fiatalon elkötelezettjei, vezetőikhez hasonlóan megszállottjai a környezeti nevelésnek.” Részlet Kohut Erzsébet kísérőtanár gondolataiból.

Schróth Ágnes

Projekt vezetés tréning Ócsán

A magunknak szervezett projekt vezetés tréninget követően Éger Györgyi meghívására az ócsai gimnázium tanárai számára is megtartottuk ugyanezt a képzést.

De persze nem volt ugyanolyan. Itt sokkal rövidebb idő állt rendelkezésünkre (pedig már 7:30-kor elkezdtük!), és mások voltak az elvárások is.

A fél napos közös munka itt is eredményes, gyümölcsöző volt. Talán a legnagyobb siker, hogy az iskola igazgatója, aki szintén részt vett, azzal távozott, hogy talán mégis van valami ebben a projektszerűségben, megfontolja, hogy a jövőben ő is alkalmazza az iskolai feladatoknál a módszereket, amikkel most megismerkedett.

Örömeinkre szolgált, hogy segíthettünk nekik.

Vásárhelyi Tamás
Kelen Gábor

Látogatás a Magyar Vegyészeti Múzeumban

Május ötödikén a Vegy-tan és a Múzeumi Csoport kicsi, de lelkes csapata meghódította a várpalotai várat. Itt található ugyanis a Magyar Vegyészeti Múzeum.

A Múzeum igazgatója, Vargáné Nyári Katalin köszöntött bennünket, és bemutatta életüket, tevékenységüket. Kapocsi Margit, biológia–kémia szakos kolleganónktól ízelítőt kaphattunk azokból az egyszerű és érdekes kísérletekből, amelyeket a gyerekekkel végeznek el a múzeumi foglalkozások keretében.

Megismerhettük a Múzeum által évek óta rendszeresen szervezett Alkímista tábor életét, programjait. Szerintünk érdemes, hogy a kémia iránt érdeklődő diákjaink közül küldjünk mi is gyerekeket. Érdeklődni lehet: <http://www.vegyeszetimuzeum.hu>

A program zárásaként Próder János, nyugalmazott igazgató vezetésével sétát tettünk a Múzeum könyvtárában és kiállítási termeiben. Megilletődve néztük nagy vegyészeink arcképcsarnokát, az igazán régi, illetve az általunk még ismert és használt ipari és laboratóriumi eszközöket, lapozgattuk a régi, szép könyveket.

Schróth Ágnes

Tanulságos

Egyetemi szakdolgozat, aminek témája a Magyar Környezeti Nevelési Egyesület is

Görömbei Csilla, az ELTE TTK biológia–környezettan szakos hallgatója „Négy civil szervezet környezeti nevelési programjának összehasonlító elemzése” címmel írta és védte meg szakdolgozatát a nyári vizsgaidőszakban. Témavezetője Schróth Ágnes volt.

„Szakdolgozatom célja, hogy az Energiaklub, az E-misszió Egyesület, a Göncöl Alapítvány és a Magyar Környezeti Nevelési Egyesület, mint civil szervezetek működését, tevékenységét áttekintsem és összehasonlítsam. Konkrét programjaikon, saját tevékenységemen és tapasztalataimon keresztül mutatom be környezeti nevelési munkájukat.” (Idézet a szakdolgozat bevezetőjéből.)

A szakdolgozat az alapítás, a küldetés, a programok, a kiadványok, a továbbképzések, a kapcsolatok és a jövőkép alapján hasonlítja össze a civil szervezeteket. Jól kivethetőek az egyes szervezetek hasonlóságai, eltérései. A dolgozat alap gondolata, hogy nem állít rangsort a közös ügyért tevékenykedő csoportok között, hanem a tényeken alapuló munkát, eredményeket mutatja be. Az egyéni ízlés, elvárás, cél határozza meg azt, hogy esetlegesen kinek, melyik szervezet a szimpatikusabb, jobb, ha ez egyáltalán így megadható.

A munka meghatározó értéke, hogy írója saját maga is több évben tevékenyen részt vett az egyes szervezetek életében. Egyesületünkben a Puli kuckós csapat tagjaként tartott több foglalkozást, amiket leír, és önértékelően elemez is a szakdolgozatban.

A szakdolgozat az Egyesület budapesti irodájában megtalálható.

Schróth Ágnes

Beszámolók

A Helyi Mocorgó Puli Táborok két éve

avagy hogyan dolgozzunk a helyi fenntarthatóságon gyerekekkel?

Tanárok: Pikó Viola, Takács Eszter, Vásárhelyi Judit

Talán még emlékeztek a tavalyi beszámolómból, a helyi puliknak nem kell elutazniuk: saját lakóhelyükön vizsgálódnak, a saját élőhelyükkel kapcsolatban szereznek olyan ismereteket, mellyel nő a bizalmuk a saját környezetük iránt, s ezáltal csökken a virtuális tevékenység, az elidegenedés. Néhány kis lépést tehetünk együtt a helyi fenntarthatóság felé. Ha sikerül jól „szótárolnunk” a saját lakóhelyüket, még a résztvevők önbecsülése növekedéséhez, a mikrotérség lakosságmegetartó vonzerejéhez is hozzá járulhatunk.

És főleg: nagyszerű multság: bekéredzhetnek az „öregdiákok” meg a kistesók is.

Az első (a víz felé) Mocorgó Puli tábor 2006. júniusában dolgozott, a második a helyi erőforrásokat vizsgálta 2007. júliusában négy-négy napig a Dörögdi-medencében, ebben a Balaton vízhozamát gyarapító kis vízgyűjtőben. A lehetőséget a helyi iskolában hirdettük meg, és helyi felsőtagozatos bejáró gyerekek részvételére alapoztuk. Naponta jöttünk össze reggelente, és együtt is ebédeltünk.

A második Mocorgó Puli tábor a medence erőforrásait „terelgette” össze. A pulik által összeszedett erőforrások változatosak és igen számosak voltak. Térképeken, tablókon is dokumentáltuk a munkát, ezek ki is vannak állítva a Művészetek Völgyében, majd ősszel az iskolába kerülnek, ahol a tábor résztvevői beszámolnak munkájukról.

E rövidke cikkben csak áttekintjük, mivel is foglalkoztak a rövidke táborok, módszereikből részletesebben a Módszerkosárban közlünk, lapozzatok oda!

A vizek életével idén is foglalkoztunk: a medence vizeivel, áttekintettük a tavalyi eredményeket az újonnan érkezőkkel, megismételtük a „**Vízvédelem a vezetékes ivóvíz bevezetése előtt**” c.

falukutatást egy másik faluban és követtük a változásokat a vizek életében: a forrásfoglalást a Fejfájós-kútnál (látogatás és kóstoló), és a tehének kedvéért még a távoli, még nem ismert forrást, Foxódot is felkerestünk.

Gondolkodtuk **a medence erőforrásairól** is. A gazdasági erőforrásokat szóforgóval gyűjtöttük, kilátópontokról a medencére rátekintve gyarapítottuk. Megbeszéltük az önellátás kérdéseit: mi terem a kiskertekben, több terem-e, mint amennyi a család ellátásához szükséges, eladható-e.

A tehennel látszólag aránytalanul többet foglalkoztunk. Ugyanis drámaian megcsappant a tehének száma a medencében is. Hosszút kellett gyalogni, hogy lássunk néhányat: Borcsát, Jucit és Hímest Taliándörögd felett. A tehénész gazdával együtt látogattuk meg e csodálatos, nemcsak tejet-vajat és húst, de szerves trágyát is adó állatokat. A legelőn mézédés fekete cseresznyével töltkeztünk...). Fonnyasztottunk túró, köpültünk vajat, de eddigelé még senki sem akar tehénész lenni. Laci bácsit azonban jobban megbecsülik.

A résztvevők által kikönyörgött **„vakációsrató”**: bennlvas az oktatóközpontban és bográcsos főzés nemcsak arra lesz jó, hogy megbeszéljük, hogyan számolnak be az iskolában a tábor eredményeiről. A szülőknak írt meghívó levélben kérjük majd, milyen helyi élelmiszerral járuljanak hozzá a közös főzéshez, egyetlen nagy, jól kigondolt, helyből is kiállítható recept szerint. **A vacsoránk így 0 kilométert utazik**, és a hasunkon keresztül is megtapasztalhatjuk, mivel is tarthat fenn bennünket ez a kis medence.

Az emberi erőforrások megvitatását egy régi kikérdezővel, a II. világháború előtt itt élő gyerekek válaszaival kezdtük („parasztok” akartak lenni e gyerekek, papok és apáca, egy „kisasszony”, de a legtöbb varrónő, tízen is!). Ha a Módszerkosárban megnézik, miket gondolnak jól jövedelmező foglalkozásnak a mai gyerekek, és milyen foglalkozásokat terveznek maguknak, az bizony elvagyódást, virtuális behatásokat, az előző nemzedékek által meghatározott feltételek közül kitérésre mutat. Arra a kérdésre, hogy lehet-e „stylist” idehaza a medencében huncut mosoly és „talán!” volt a válasz.

A természeti erőforrásokat jártunkban-keltünkben soroltuk fel és tanultuk. A medencéről készült öröm és bánat térkép dokumentálja néhány ötletüket. E téren a víz kapott előnyt. És olykor a foci, vagy a kistesó öröme is megjelent.

Naponta játszottunk ún. csoportkohéziós játékokat. No, ezeket úgy megszerették, hogy mindig el kellett játszani a tegnapit, a tegnap előtti is. A **táborzáró összekapaszkodás** és varázslat 16 mézeskalács tehénnel egyetemben történt, hátukon: Riska, Szegfű, Rozi, Netene.... lennaggal lettek magyar tarkák....

A helyi fenntarthatóság érdekében javasoljuk a helyi Mocorgó Puli (vagy fenntarthatóság nyári napközis ???) tábor évenkénti ismétlését, az idősoros adatok gyűjtését, a támogatás szerzését nem országos, hanem mennél a helyhez közelebb szintekről, a (kiváltképp költséghatékony) módszer terjesztését, továbbá – a szektorközi környezeti nevelés elősegítésére – az eredmények közlését az iskolafenntartókkal és azok bemutatását a falufórumokon, szülői értekezleteken.

Vásárhelyi Judit

Iskolazöldítés program

A program 2007-es csomópontjai az alábbiak:

1) Akkreditált pedagógus továbbképzések

1/A) Németvölgyi úti Iskola

Felkérést kaptunk a Bp. XII. ker. Németvölgyi úti ált. iskolából, hogy az iskola tantestülete számára március-április folyamán tarttuk meg a továbbképzést. Ennek a rész-projektnek Németh Mária volt a gazdája, s a megvalósításban részt vettek még: Albert Judit, Bartha Cili, Schróth Ágnes és Victor András.

1/B) Telki kistérség

Felkérést kaptunk a Telki környéki kistérségből, hogy a kistérség pedagógusai számára tarttuk meg a továbbképzést. A továbbképzés helyszíne Telki volt; az időpont: máj. 30.–jún. 2. A képzés még nem zárult le, mivel a záródolgozatok beadási határideje aug. 21. A továbbképzés megvalósításában részt vettek: Albert Judit, Németh Mária, Pálosi Katalin, Treiber Zsuzsa és Victor András.

1/C Bp. XI. ker.

A Budapest XI. kerületi önkormányzattal kötött megállapodás részeként a Kőbölkút u. Iskolában májusban megtartottuk a kerület négy iskolájának tanárai számára a továbbképzést. A továbbképzés megvalósításában részt vettek: Albert Judit, Bartha Cili, Németh Mária, Pálosi Katalin, Schróth Ágnes és Victor András.

1/D Továbbképzés sajkát tagjaink számára

OFA-támogatással – ezért nagyon kedvezményesen – sajkát tagjaink számára is megszervezhetjük az *Iskolazöldítés* továbbképzést. Ennek helye, ideje: Nagykovácsi, okt. 4-7. A KÖR-ben meghirdetett lehetőségre beérkezett jelentkezések alapján már a résztvevők listája is véglegesített.

2) A XI. kerület környezeti nevelési programja

A XI. kerületi önkormányzat megbízta az egyesületet egy komplex feladat elvégzésével, amelynek részei: egy kerületi környezeti nevelési hálózat kialakítását elősegítő, egynapos műhely megtervezése és lebonyolítása, egy *Iskolazöldítés* továbbképzés megtartása, a továbbképzést követő konzultáció és szaktanácsadás, valamint egy kerületi iskola folyamatos mentorálása.

2/A) Hálózatépítés

Febr. 27.-én került sor a hálózatépítési műhelyre, amelyen összesen 18 pedagógus vett részt a kerület iskoláinak többségét képviselve. A tréning tematikáját kidolgozták és a képzést vezették: Albert Judit és Victor András. A műhely megtartásában segítettek: Besenyei Mara, Jantó Péter és Tóthné Timár-Geng Csilla.

2/B) „Iskolazöldítés” továbbképzés

Ld. 1/C pont!

2/C) Konzultáció, tanácsadás és mentorálás

A komplex feladat ezen lépései még hátra vannak; a részletek egyeztetése céljából meg kell várnunk az új önkormányzati felelős munkába állását.

3) Tanácsadói-szakértői adatbázis

Kialakítunk – és a honlapunkon működtetünk – egy „tanácsadói-szakértői adatbázist”, melynek az a lényege, hogy aki valamilyen iskolazöldítési problémával találkozik, az ezen az adatbázison keresztül viszonylag könnyen elérjen olyan embereket, akik segítséget tudnak neki nyújtani. A rész-projekt gazdája: Besenyey Mara.

4) A hazai kistérségek környezeti nevelési felmérése

Felmérjük hazánk kistérségeinek iskolazöldítési problémáit és igényeit. (Ez ügyben felhívást tettünk közzé a KÖR-ben is.) A rész-projekt gazdája: Bartha Cili.

A projektcsoport nevében
Victor András

Helyi csoportjaink életéből

A „Debreceni Szellőrózsák”

A Szellőrózsák Csoportja 2000-ben alakult a környezetvédelem és a természetvédelem iránt elkötelezett óvónőkkel azzal a céllal, hogy ezt a feladatot a debreceni óvodákban ki-ki a saját munkahelyén tudatosan végezze.

Elhatároztuk, hogy megismerkedünk hazánk természeti értékeivel, történelmi hagyományával, nemzeti parkjaival, épített értékeivel, tájvédelmi területeivel. Az eltelt évek során bejártuk a Duna-Dráva és az Őrségi kivételével hazánk összes Nemzeti Parkját; volt, ahová többször is visszatértünk (HNP, BNP, KMNP). Programjainkat úgy szervezzük, hogy gyermekeink, férjeink is részt vehessenek azokon, s ez által igazi baráti társasággá is szerveződünk. Sokan más rendezvényekre is egymás társaságában megyünk (színház, tárlatlátogatás stb.). Programjaink között kiemelten foglalkozunk hagyományaink ápolásával: farsangi szokások és ételek, pünkösdi műsorok (pünkösdi király és királyné választás), betlehemes játékok, karácsonyi mézes sütés, szüreti zöld evés. Külön megemlékezünk a természetvédelem zöld napjairól: Víz Világnapja, Föld Napja, Madarak és Fák Napja, Környezetvédelmi Világnap, Erdők Hete, Állatok Világnapja. A debreceni óvodásoknak minden évben szavalóversenyt rendezünk. Gyermekcsoportjainkkal folyamatosan látogatjuk a Nagyerdőt, annak tanösvényeit, megfigyeljük az évszakok változásait, és játékosan ismerkedünk a növény- és állatvilággal.

2001-ben csatlakoztunk az MKNE-hez, lehetőségeinkhez mérten látogatjuk a programjait, részt veszünk az országos találkozókön. Szeretnénk a kapcsolattartást a jövőben is megőrizni, bővíteni. Szeretettel várjuk az egyesület tagjait rendezvényeinkre.

A Debreceni Szellőrózsák nevében

Szarvasné Kiss Róza titkár

A „Szellőrózsák” 2007-es megvalósított fél éve

Január 17.: Munkaterv készítés, majd közös séta a téli Nagyerdőben

Február 21.: A debreceni farsang (A farsangi hagyomány Csokonai városában)

Március 14.: Megemlékező séta Kismacsra, a Nagy Sándor Obeliszkhez. 1848 márciusi hőseire, a debreceni csata hőseire emlékezünk és koszorúzunk

Március 31.: Családi délelőtt a Debreceni Nagyerdőn. Madármegfigyelés Szellőrózsás óvónők, szülők és gyerekek részvételével

Április 11.: Sebestyén József építész, fotóművész kiállítása a Műemléki Világnap tiszteletére

Április 22.: Kisvasúttal a Hortobágyi Halastavak környékén

Május 12. Szavalóverseny a debreceni óvodásoknak a Madarak és a fák napja tiszteletére

Május 19-20.: Két napos bihari út (Nagyrábé, Kaba, Földes és környéke).

Program a második félévre:

Szeptember: Hagyományos családi találkozó a Debreceni Nagyerdőben, gyalogtúra Pallagra

Szeptember 14-17.: Visegrád. Részvétel az MKNE Országos Találkozóján (fakultatív)

Október közepén: Az őszi daruvonulás megtekintése a Darassán, és a Cserepes tanyánál a pusztában a HNP területén

November: A hagyományos kézművesség szerepe az óvodások készségfejlesztésében

December: Egy napos út - Advent második hetében - Nyiracsádra

December: Ókokarácsony. Madárkarácsony: az etetők beüzemelése, madárkalács készítés és emlékezés Nagy Jenőre, a Református Kollégium híres tanárára, aki elsőként követte Herman Ottót, és megszervezte diákjaival a madarak téli etetését.

Cs. Tábori Hajnalka

Zöld Kapocs Oktatóközpont, Hódmezővásárhely

A Téglagyári kubikoknál az elmúlt években elkészült tanösvény jelentős szerepet tölt be városunk oktatási intézményeinek életében. Olyan területt fejlődött, amely lehetőséget ad arra, hogy a diákok az elméleti ismereteiket gyakorlatban is kipróbálhassák. Szakkörök, iskolanapok vagy kutatómunkák kapcsán kerülnek ide a gyerekek, s oktatócsomag segít valamennyi tantárgynak a „zöld tanteremben” megszerzett ismereteket játékos formában közvetíteni.

Városunk és környéke gazdag újkőkori leletekben, ezért felmerült a lehetőség egy újkőkori falurészlet kialakítására, amely a tanösvény Néprajzi Parkjának első láncszemét jelenti. Az építési munkálatok kezdő napján olyan népi mesterségeket elevenítettünk fel, amelyeket már csak nagyszüleink tudnak. A sikeres napon több mint 1000 ember vett részt, ültetett fát a sétányra.

Az összefogás eredményessége ösztönözött bennünket arra, hogy elindítsunk a *Fa projektet*, amely városunk szép, öreg fáinak feltérképezését is magába foglalja. A beküldött fotókból elkészítjük városunk nevezetes fáinak térképét, és sétákra hívjuk az érdeklődő lakókat.

Hagyományteremtő levelező versenyt indítottunk el a *Tudás Fája* címmel, mint a városi szintű *Fa projekt* egyik láncszeme. Ez olyan, játékos, több fordulós levelező verseny, amely a tananyagra épülve (földrajz, biológia) több műveltségi terület (irodalom, történelem, népi hagyományok stb.) bevonásával mozgatja meg a diákok tudását, ösztönzi őket új ismeretek felkutatására. Az eddigi, inkább lexikális tudás maximális feltérképezését célzó városi versenyünket helyettesítette ez a 4

fordulós verseny, amelynek végén játékos megmérettetésre került sor a Téglyagári Tanösvénynél. A legjobban teljesítő csapatok meghívást kaptak arra a városi versenyre, amelyre a Madarak és fák napja alkalmából a tanösvényen került sor.

A *Fa projekt* része a „Hódmezővásárhely szép fái” fotópályázat is, amelyben sétára hívunk mindenkit városunk legszebb fáinak megtekintésével. A beküldött fotókat térképen rögzítettük. 100 fotóból választottuk ki Baranyai Antal fotóművész és Drahota Lilla főkertésszel azt a legszebb 52 fát, amely egy közel 6m²-es poszteren kerül bemutatásra, helyüket térképen jelölve, hogy bárki könnyen rátalálhasson.

Elindítottuk az „Újra megtalált érték” nyertes pályázatunkat is, amely a tanösvény szelektív hulladékgyűjtésre ösztönző tábláinak elkészítését és ehhez kapcsolódó városi rendezvényt foglal magába. Erről később hírt adunk.

Walterné Teri

Beadott és folyamatban levő pályázatok

2006-2007

Kiíró	Beadás ideje	Vezető	Megpályázott program	Kért (eFt)	Megjegyzés (2007. augusztus 2.)
OFA	2006. márc. 17.	Takács Eszter	Cornell, pályázatíró, projektvezető, iskolazöldítés és erdei iskola képzésekre	9 941	Nyertünk 100 eFt-ot szakkönyvvásárlásra és 1 125 eFt-ot IZ továbbképzésre
Ö KOT ÁRS	2006. szept. 14.	Ortmann-né Ajkai Adrienne	MÉTA-Műhelyek civil szervezetekkel együttműködve	450	200 eFt-ot nyertünk, a program megvalósítása folyamatban van.
NCA	2007. jan. 29.	Schróth Ágnes	Beregszásziakkal hallgatói tapasztalatsere program májusban	957	300 eFt-ot nyertünk, a program megvalósult, a pénz elszámolva
NCA	2007. jan. 29.	Vásárhelyi Judit	KN-sel foglalkozó szervezetek és a NFT	463	nem nyert
NCA	2007. jan. 29.	Victor András	2 tematikus KÖR szám kiadása 2007-ben	550	500 eFt-ot nyertünk. A program megvalósult, a pénz elszámolva
K VVM	2007. jan. 30.	Vásárhelyi Judit Di Giovanni R	2007. évi OT Vegy-Tan Csup. kiadvány Mocorgó Puli Táborok Puli-Kuckós foglalkozások	2 000	1 100 eFt támogatást nyertünk, az egyes alprojektek részben már megvalósultak
NKA	2007. márc. 22.	Timár-Geng Csilla	Jubileumi kiadvány kiadása	465	nem nyert
NKA	2007. márc. 22.	Treiber Zsuzsa	Gyertek velem sorozat 3 új kötetének kiadása	902	500 eFt-ot nyertünk, a megvalósítás ősszel esedékes
OFA	2007. ápr. 21.	Takács Eszter, Victor András	1 fő önkéntes fogadása 10 hónapra, foglalkozás-vezetői és kommunikációs feladatokra	nem pénzbeli	Támogatást nyertünk. Fogadjuk Besenyei Mária önkéntest '07. aug. 1 – '08. május 31.

NCA	2007. április 24.	Takács Eszter	Működési költségek (2007. júni 1. - 2008. május 31. közötti időszakban)	4 539	eredménye még nem ismert
Föv. Önk.	2007. máj. 8.	Takács Eszter	Működési költségek (2007. jun 1. - 2008. jan 31.)	1 000	200 eFt működési támogatást nyertünk
NCA	2007. május 9.	Ortmann-né Ajkai Adrienne	KN szervezetek n.közi projektekbe való bekapcsolód. segítése	2 731	eredménye még nem ismert
NCA	2007. május 11.	Takács Eszter + EIE, KOKOSZ	Társadalmi kampány a fenntarthatóságért - a helyi érdekképviselet és a társad. tudatosság erősítése	1 500	eredménye még nem ismert
Föv. Önk.	2007. 07.20.	Besenyei Mária	Pulikuckós foglalkozások	145	eredménye még nem ismert

Tagjaink írták

Ezt a fejezetet nemrég indítottuk el. Ide olyan írásokat várunk, amelyek ugyan kifejezetten nem kapcsolódnak az Egyesület tevékenységéhez, de szépek, érdekesek, vagy mulatságosak, és megszeretnétek osztani a többiekkel is.

A „kíváncsi” vörösbegy

Gömbölyded termetével, élénk narancsvörös mellével, nagy, sötét szemével a vörösbegy egyik legaranyosabb madarunk. Érthető, hogy az angolok nemzeti madaruknak választották. A hím és a tojó külsőre alig különbözik. Költöző madár, de egész évben találkozhatunk vele, mert amíg a nálunk költők délnyugatra húzódnak, nálunk telelnek pl. a Skandináviából érkezettek. Az angliai populáció viszont általában helyben marad, valószínűleg nem nemzeti érzelmeik, hanem a kiegyenlítettebb időjárás miatt.

Élénk viselkedésű, szinte „szangvinikus” madár. A Brehmben olvasható megfigyelés szerint a konkurens egyedek hajlamosak a civakodásra, viszont odaadón „ápolni”, etetni kezdik a sérült, korábbi vitapartneret. Az is előfordul, hogy idegen fészkek aljárult fiókáit is felneveli, sőt más faj – pl. kenderike – fióka eleségkérő hangja is etetésre készíti. Talán kakukkékhöz is eljutott annak híre, hogy a vörösbegy milyen jó nevelőszülő, mert hazánk egyes tájain megfigyelték, hogy a kakukkfiókák több mint 90 %-a vörösbegy családban nő fel.

A költőhelyet a hím választja ki, de a fészket a tojó egyedül építi. Kedveli az üregeket, faodvakat, sűrű gyökerek között, gallykupacokat, elfogadja az alacsonyra elhelyezett fészkekodút, elfoglalja emlősök elhagyott üregét, de találták már fészket földön heverő bádognaknában is. Egy magyar madarász partoldalak alsó részébe üregeket vájt, amiket a környék vörösbegyei szívesen elfoglaltak.

Rátérve madarunk „mentalitására”, lássunk egy sor jelzöt, melyekkel különböző madaras könyveim illetik: kedves, vidám, hetyke, jókedvű, bizalmas, barátságos, szemtelen. Tavaly tavasszal megjelent pilisszentiváni telkünkön egy vörösbecy. Őrá leginkább a kíváncsi jelző illett. Bármikor megjelentem a kertben, rögtön a közelemben termett és mindenhova követett. Akármít ügyködtem, amint odébb léptem, megvizsgálta tevékenységem helyét. Sokszor játszottam vele: megpiszkáltam egy bokor ágát, mialatt ő a szomszéd bokorról figyelt. Ahogy elléptem, rászállt a megérintett ágra, végigsasszézott rajta és jól átvizsgálta. Ha kihúztam egy gazt a földből, mindjárt ott termett és behajolt a gyökér hült helyébe. Ha megkapáltam néhány tenyéryni talajt, odaröppent és az egész területet átnézte.

Aztán egyszer hiába vártam, nem jelentkezett többé. Remélem, nem a szomszéd macskáit vizsgálta meg túl közelről, hanem párba állt egy fajtársával és hasonló kíváncsi utódok létrehozásába fogtak.

Blabá

Programajánló

Tisztelt Kollégák, Környezeti Nevelők!

A gödöllői Szent István Egyetem berkeiben működő *Tölgy Természetvédelmi Egyesület* egy úgynevezett „**Mókusleső**” programot működtet. Igyekszünk a lakosság minél szélesebb körét (erdészeket, vadászokat, madarászokat, túrázókat, környezetvédőket stb. – és hangsúlyozottan az alsó-, közép- és felsőfokú oktatási intézmények tanulóit) bevonva adatokat gyűjteni a közös mokus elterjedéséről és néhány alapvető ökológiai jellemzőjéről. Ezt az teszi lehetővé, hogy a mokus annyira jellegzetes megjelenésű és viselkedésű faj, hogy a laikusok számára is jól felismerhető. Ehhez hozzájárul még nappali aktivitása, télen is aktív életmódja, jellegzetes rágásnyomai, a hozzá fűződő pozitív érzelmek stb. Vagyis a nagyközönség általi monitorozásra szinte optimális állatról beszélhetünk. Ezek alapján érthetetlen, hogy egész a legutóbbi időkig alig tudtunk valamit a faj elterjedéséről és ökológiájáról.

Jelen programunk előzményeként (2002-2004) végrehajtott felmérés során adatlapokat küldtünk szét, és azokat postán juttatták el hozzánk a megfigyelők. Jóval több, mint félezer megfigyelő adatait felhasználva sikerült elkészíteni a mind a mai napig legteljesebb felmérést a közös mokus hazai elterjedéséről és alapvető ökológiai viszonyairól (Bósze Szilvia 2004). (Talán Önök között is van olyan, aki korábbi felmérésünk során is segítségünkre volt, nekik ezúton is szeretnénk köszönetet mondani.)

Az akkori felmérés során azonban maradtak „adathiányos” területek, ahonnan nagyon kevés, vagy semmilyen adatot nem sikerült beszerezni, ugyanakkor feltételezhető, hogy az állat ezeken a területeken is jelen van.

Azóta jelentős változások álltak be a lakosság és az iskolák Internet-hozzáféréseben, megjelent a GPS használata stb. Mindezek lehetővé teszik, hogy a jelenlegi programot néhány innovatív elem bevezetésével hajtsuk végre. Arra kérjük a programunkba bekapcsolódókat, hogy keressék fel honlapunkat (www.mokusleso.net), ahol megtalálják online adatlapunkat, melyen – aki tudja – a GPS adatokat is feltüntetheti (ezzel jelentősen pontosítva és egyszerűsítve a feldolgozást). Az adatlap kitöltése nem igényel többet néhány percnél. Honlapunkon a mokusokkal kapcsolatos számos érdekességet is találhatnak.

Kérjük tehát Önöket, hogy kapcsolódjanak be a munkánkba, népszerűsítsék kollégáik és tanítványaik között. Az adatokat az ország egész területéről örömmel fogadjuk, de különösen

nagy segítséget jelentenének az Őrség, a Kiskunság, illetve a Tiszántúl területéről származó megfigyelések. A faj elterjedésének és ökológiai igényeinek jobb megismerésével szükség esetén hatékonyabb lépéseket tehetünk a faj védelmére, hisz pl. Nagy-Britannia csaknem egész területéről és Észak-Olaszország jelentős részéről a közönséges mókus mára már kihalt (főként egy behurcolt konkurens rokon faj és az általa terjesztett fertőző megbetegedés miatt).

Meggyőződésünk, hogy egy olyan látványosan szép, érdekes és népszerű állat megfigyelése, mint a mókus, vonzó és hatékony program lehet munkájuk során. Kérjük éljenek vele!

Köszönettel: Kereki Albert programvezető (Tölgy Természetvédelmi Egyesület)

Puli-kuckó

Kedves MKNE tagok!

Szeptembertől új lendülettel tervezzük működtetni Budapesten a Puli-kuckót, mint környezeti tudatosságra nevelő központot. Az igények szerint, minél nagyobb számban tartunk foglalkozásokat 8-18 éves diákoknak környezettudatossági, természetvédelmi, életviteli témakörben. A foglalkozások célja, hogy fejlessze a diákok felelősségét, segítse környezetbarát szokásaik, a fenntartható jövőt szolgáló életvitelük kialakítását.

Terveink megvalósítására pályázatokat adtunk be, és nyertünk is anyagi támogatást.

Ahhoz, hogy a program rendszeressé váljon, szükségünk van a Ti együttműködésetekre is!

Várjuk mindazok jelentkezését, akik szívesen tartanak mások vagy saját maguk által kidolgozott foglalkozásokat; vagy ötleteikkel, háttér munkájukkal segítenek a megvalósításban!

Jelentkezéset, kérdéseidet, ötleteidet az alábbi címre várjuk:

besenyei.maria@mkne.hu

Köszönettel:
Besenyei Mara

Kötetlen együttgondolkodás Perbálon

2007. augusztus 31-én (pénteken) 14 órától a Treiber családnál (Pali és Zsuzsa) Perbálon folytatódik az egyesület jövőjéről megkezdett informális beszélgetés-sorozat, melynek legutóbbi állomása a kecske-hegyi tábortűz volt június 29-én.

Pontos cím: 2074 Perbál, Dózsa György út 4.

A beszélgetés kezdete: 14 órától folyamatosan, amíg kedvünk és időnk engedi.

Odajutás: Perbálra a Széna térről közvetlen busz visz, amiről Perbál szövetkezeti vendéglő megállónál (Perbál központ) kell leszállni.

Buszok indulnak odafele a következő időpontokban: 12:35, 13:30, 13:45, 14:05, 14:35, 15:05, 15:20, 15:45, 15:55, 16:10, 16:24, 16:45, 17:05, 17:25, 17:45, stb.

Vissza (Perbál - Budapest): 16:26, 17:01, 17:41, 18:21, 18:51, 19:21, 20:31, 22:36

Autóval a Budakeszi úton Budakeszin, majd Telkin és Budajenőn át vezet Perbálra az út. Szervezetek teleautókat!

A házigazdák kérése: Mindenki hozzon magának tányért, evőeszközt, bögrét, esetleg némi hozzájárulást a közös étkezéshez, a bográcsbavaló a háziak felajánlása.

Aki szeretne részt venni, kérjük, jelezze ezt legkésőbb augusztus 27-ig az irodánál!

Takács Eszter

Pályázatfigyelő

Pályázati lehetőségek - 2007 augusztus

(A közölt felhívások csak rövid kivonatok, melyek forrása a www.pafi.hu oldal, ahol további részletes információk is találhatóak.)

I. Carpathian Best Rural Initiatives For Development And Gateway To Europe (bridge) program - A Legjobb Vidéki Kezdeményezések Támogatása A Felzárkózás Érdekében

A BRIDGE program keretén belül a Kárpátok Alapítvány-Magyarország komplex technikai támogatást – szükség esetén pénzügyi hozzájárulással egybekötve – ajánl olyan szervezeteknek, amelyek pályázatot kívánnak benyújtani az Új Magyarország Fejlesztési Terv 2007-2013 programjaira. A Kárpátok Alapítvány-Magyarország az alábbi lehetőségeket kínálja fel a programban résztvevő szervezetek számára:

1. Projekt előkészítés
2. Önerő hozzájárulás
3. Projekt minőség-biztosítás

A pályázóknak 2007. december 31-ig kell benyújtani kérelmüket a Kárpátok Alapítvány-Magyarországhoz.

További tudnivalók, letölthető dokumentumok: www.karpatokalapitvany.hu és http://www.carpathianfoundation.org/cf/web/branch_hu/index.jsp?id=40

II. A központi pénzügyi és szerződés-kötő egység pályázatot hirdet a „civil szervezetek és az anti-diszkriminációs törvény végrehajtása” program keretében

A program fő céljai:

- a civil szervezetek és társadalmi partnereik kapacitásának növelése, támogatása az egyenlő bánásmód törvény (Ebkvtv.) megfelelő alkalmazása, végrehajtása érdekében,
- a civil szervezetek szerepének tudatosítása, újradefiniálása, az egyenlő bánásmód törvény végrehajtásának kezdeményezésében, valamint a demokratikus döntéshozatali folyamatokban és a jogrend megszilárdításában való aktív részvételük támogatása, aktivitásuk és hatékonyságuk erősítése,
- civil szervezetek támogatása hálózatok építésében és abban, hogy regionális NGO/NPO hálózatok vezetői legyenek a Közép-Kelet-Európai régióban, valamint a civil szervezetek és a helyi/regionális hatóságok partnerség építésének elősegítése,
- azon egyének és társadalmi csoportok befogadásának és társadalmi integrációjának erősítése, amelyeket a gazdasági, társadalmi vagy politikai marginalizáció fenyeget.

A projektek időtartama: minimum 6, maximum 11 hónap. Minden tevékenységnek be kell fejeződnie 2008 december 15-ig.

Az elnyerhető támogatási összeg:

I. Makro típusú projektek esetében projektenként minimum 50 000 maximum 100 000 euró

II. Hálózat-építési projektek esetében projektenként minimum 10 000 maximum 20 000 euró

A pályázatok beérkezésének határideje: 2007. szeptember 17. (hétfő), 16.00 óra

A pályázattal kapcsolatos további részletek a Pályázati Útmutatóban találhatóak, amely a jelen pályázati felhívás szövegével együtt a lebonyolító szervezet, azaz a Menedzsment Szervezet honlapján (www.demnet.org.hu) olvasható.

III. Veszélyben a Föld! A Bayer Hungária Kft. fotópályázata

Veszélyben a Föld! Te vagy az, aki megmentheti! Földünk hagyományos energiakészletei fogytán vannak! A fosszilis energiaforrások lassan kimerülnek és utánuk csak, a léghőmérséklet súlyosan szennyező, üvegházhatást előidéző gázok maradnak. A Te feladatod, hogy Földünk túlélje ezt a katasztrófát! Tégy meg mindent, hogy ne pazarold az energiát! Ne herdárd el könnyelműen a jövőt! Takarékoskodj!

Segíts azzal is, hogy felhívod a veszélyre mások figyelmét! Vegyél részt fotóiddal a Bayer Hungaria 1 000 000 Ft összdíjazású fotópályázatán "természet" és "pusztuló természet" témakörökben.

Képeid mutassák be az energiaforrások felhasználásának hatékony, és káros módját. Mutassanak rá a fosszilis energiahordozók pazarlásának természetromboló következményeire, és az alternatív energiaforrások igénybevételének előnyeire.

Fotóidat küld be a Budapest 1325 Pf. 386 címre, a borítékra írd rá "PÁLYÁZAT".

Beküldési határidő 2007. augusztus 31.

Részletek és jelentkezési lap: <http://www.bayerfotopalyazat.hu>

IV. Kedvezményes táborozási, nyaralási, erdei iskolai lehetőség

Kiíró: Együtt Kelevíz és Környéke Jövőjéért Egyesület

Pályázhatnak: Magyarországi székhellyel és működési engedéllyel rendelkező bejegyzett, működő civil szervezetek, egyesületek, alapítványok, közhasznú társaságok, egyházi szervezetek, önkormányzatok, oktatási intézmények (általános, közép és felsőfokú intézmények), magánszemélyek

A pályázat célja: A kiíró szervezet kedvezményes szállás és étkezést biztosít. Olyan pályázatokat támogat, melyek első sorban halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek táborozását segíti. Számukra színes programokat kínál, lehetőséget a "nyaralásra, kikapcsolódásra".

A támogatás jellege: Kedvezményes szállás, étkezés biztosítása. Napi 1600 Ft/fő mely a szállást és a napi háromszori étkezést tartalmazza (reggeli, meleg ebéd, vacsora).

A pályázattal kapcsolatban érdeklődni lehet:

Telefonon: 06/70-634-1740 Horváth Ágnes

Levélben: 8714 Kelevíz Széchenyi utca 14.

E-mail: kovacs.istvan76@freemail.hu

Verseik, szépségek

Gondolatok Weöres Sándortól: („A teljesség felé”)

KÉRÉS

„Add vissza mértékét az embernek.” Vedd imádba.

A KULCS KETTŐT FORDUL A ZÁRBAN

Bontsd szét személyedet és beléd tódul a világ.

Bontsd szét a személyeddé vált világot és beléd tódul a teljesség.

A JÓSÁGRÓL

Ne kívánd senki szeretetét. Ne utasítsd el senki szeretetét.

Úgy áradjon szereteted, mint a tűz fénye-melege: mindenre egyformán. Akik közel jönnek hozzád, azokra több essék fényedből és melegedből, mint akiknek nincs szükségük terád. Családtagjaid, mindennapi társaid s a hozzád fordulókat olyanok legyenek számodra, mint a kályhának a szoba, melynek melegítésére rendelik.

Többen örökre elmentek mostanság közülünk... A rájuk való emlékezés sodorta elém az alábbi Áprily Lajos verset:

Tudom, hogy hull a nap,
örömök szállanak,
kedves fők hullanak,
sírdombok mállanak.
Egy-egy kéz, drága kéz,
mindegyre elereszt,
mindennap vereség,
mindennap új kereszt.
Szem mögött, szó mögött
gondárnyék feketül.
És mégis: ne remegj –
nem maradsz egyedül.

Ködödben csillag ég,
gondodból fény terem:
Vers-lelkek lengenek
nyomokban ezeren.
Zászlós és halk csapat,
elszánt és bús-szelíd
vers-lelkek, viharos
vad korban tetteid.

S szűkülő kör mögött,
halkuló ház körül,
mélyülő bú felett
hűség áll örödü.
Jó lelkek, annyian,
árvák és elesők,
szépséget szomjazók,
kútfödét keresők.
Szédülni nem szabad,
zuhannod nem lehet:
szirten is rózsaaág
vigyázza lelkedet.

Tudom, hogy két kezem
nem part és nem erő:
maholnap aszu ág,
szélvert és remegő.
Mentésre ingatag,
tartásnak nem elég –
síkon át, hegyen át
kinyújtom tefeléd.

Örömök szállanak,
kedves fők hullanak,
vén sírok mállanak,
estébe hull a nap.
Szem mögött, szó mögött
gondárnyék feketül.
És mégis – ne remegj:
lélek van teveled,
nem maradsz egyedül.

(Biztató vers
magányosságtól irtózó
léleknek)

Ajándékozzátok meg egymást egy-egy kedves verssel, gondolattal! Várom! (salyka@freemail.hu)

Saly Erika

Közérdekű

Választmányi ülés

Az Egyesület választmánya 2007. szeptember 1-én, szombaton délelőtt 10 órától tartja következő ülését. Tervezett napirendi pontok:

1. A 2007. évi Visegrádi Országos Szakmai Találkozó (előterj.: Vásárhelyi Judit)
2. Tisztújító közgyűlés előkészítése, a Jelölőbizottság által összeállított jelöltlista megvitatása (előterj.: Treiber Zsuzsa, Victor András)
3. Egyebek

A helyszín az MKNE Puli-Kuckó helyisége (TIT Stúdió, Budapest, Zsombolyai u. 6. 1. emelet) Minthogy az egyesület testületi ülései nyilvánosak, a választmányi tagok mellett minden érdeklődő tagtársunkat szeretettel várjuk! Aki jön, kérjük, jelezze ebbéli szándékát az iroda felé legkésőbb augusztus 27-ig!

Takács Eszter

Változások az irodában

A tanév végével nemcsak az iskolától, de egy irodai munkatársunktól is elbúcsúztunk, bár természetesen nem örökre, hiszen Bagi Évi, ahogy az elmúlt években is aktív önkéntes munkával segítette egyesületünk tevékenységét, eztán is tagtársunk és közösségünk tagja marad. Éva június közepén értesített arról minket, hogy családi okból nem tudja tovább vállalni és ellátni az egyesületi pénzügyesi feladatait. Feladatkörét július elejétől Munkácsyné Kolimar Zsuzsanna vette át, aki előreláthatóan szeptember végéig fogja tudni megbízott munkatársként, félállásnyi időben segíteni az iroda működését.

E-mailje: kolimar.zsuzsa@mkne.hu, általában keddenként és csütörtökönként van bent az irodában, ahol a már ismert irodai telefonszámon is eléritek: 061/321-47-96.

Emellett örömteli hír, hogy irodánk létszáma egy fővel gyarapodik, ugyanis az ÖTLET Program (www.otletprogram.hu) keretében „hivatásos” önkéntesként fogadhatjuk Besenyei Máriát 10 hónapra, 2007. aug. 1-ei kezdettel, heti 30 órában. Mara már eddig is aktív tagja volt egyesületünknek, elsősorban az *Iskolazöldítés* munkacsoport tagjaként ismerhetitek. Két nagyobb témakörrel fog önállóan foglalkozni: 1. a Pulikuckós foglalkozások szervezése, 2. az egyesületi megjelenések koordinálása külső rendezvényeken. De ezek mellett az egyesületi élet több területén is számíthatunk a segítségére. Őt szintén az irodai telefonon érhetitek el, illetve egyesületi e-mailcímére is írhattok neki: besenyei.maria@mkne.hu

Takács Eszter

Az Egyesület a szakmai lobbiporondján

avagy tanuljuk meg a rövidítéseket

Az Egyesületet a Humán erőforrás Fejlesztési Operatív Program (HEFOP) (Nemzeti fejlesztési Terv1) és a Társadalmi Megújulás Program (TÁMOP) (NFT2) Monitoring Bizottságaiban képviselem. 2007-ben a HEFOP MB egy ízben, a TÁMOP MB két ízben ülésezett, mindegyiken aktívan részt vettem. Ezen túl kidolgoztam – másokkal egyeztetve, újabb szervezeteket bevonva – az egyesület szakmai álláspontját a TÁMOP 2007-2009. évi Akcióterveiről (AT) meghirdetett társadalmi vitában. Ez a vélemény három különféle mélységben készült el, a sajtónak szánt változatot olvashatjátok alább. Ezek lényege: **legyen több környezeti nevelés (KN)!!** Erre feleletül a TÁMOP Irányító Hatósága (IH) a különféle álláspontokat képviselőket elegáns dunai hajóra hívta tárgyalni, s amíg a világörökség látvány alatt sétahajóztunk, minden felvetést kimagyaráztak, prezentáció segítségével újra bemutatták, hogy miért jobb az a változat, amelyet vitára bocsátottak, miért nincs szükség a javasolt változtatásokra. Mostanra már tudjuk: **az AT-ben nem lett több KN.**

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) az akciótervekkel kapcsolatos horizontális fenntarthatósági útmutató szakmai vitáira is meghívott. Az első írásbeli véleményt küldtem, a

másodikon személyesen is részt vettem. Ezúttal *újra több reményt dédelgetek több KN-re*. Felvettem ugyanis, hogy a pályázati kiírás koncepciói, az ún. „konstrukciók” igényeljenek a projekttel arányos – ahogy itt nevezik – „*tudásmegosztást*” a fenntarthatósággal kapcsolatos gyakorlati kérdésekről. Legyen ez valamennyi pályázat közös „nevezője”. Ezt a résztvevők mind jól fogadták, támogatták.

A lényeg a lényeg: LTKN! (legyen több... na mi?)

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület véleménye

a Társadalmi Megújulás Operatív Programja (TÁMOP) társadalmi egyeztetésre bocsátott akcióterveiről. 2007.06.11.

Az Akciótervekhez a következő megjegyzéseket és javaslatokat tesszük, igényeket nyilvánítjuk ki.

I. A prioritások közé kerüljenek be a fenntartható fejlődés, a klímaváltozás lassítása valamint a klímaalkalmazkodás céljai és eszközei. A prioritások teremtsenek kapcsolatot a vidékfejlesztés akcióterveivel. Az életben ugyanis szerves kapcsolat létezik a társadalom és az élhető vidék megújulása között. Alkossanak *új zászlóshajó programot* az új globális kihívásokhoz: a közösségeket fenntartó értékek megőrzéséhez, gazdasági folyamatokban való felelős részvételhez, az éghajlatváltozáshoz, az egészséget lehetővé tevő környezet megőrzéséhez való alkalmazkodást, a szükséges egyéni és közösségi kompetenciák fejlesztését támogató konstrukciók: jusson a terület megfelelő mértékű ESZA fejlesztési forráshoz. A fenntarthatósághoz szükséges tudások, képességek támogatható tevékenységként jelenjenek meg.

II. Növekedjen a társadalom részvétele a megvalósításban, a források használatában a szubszidiaritás elvének megfelelően. Növekedjen a nyílt és közvetett programokban felhasznált forrás a kiemelt rováására. A prioritások hozzák a civileket is, köztük új pályázókat is helyzetbe az állami feladatok átvállalására. Vannak már felkészült civilek.

III. Nevesüljön a környezeti nevelés, kerüljön a támogatható tevékenységek közé. A környezeti nevelés az elmúlt időszakban számos tanulási forma és eszköz fejlesztésében részt vett (közösségi tanulás, élménypedagógiai módszerek, erdei iskola, szervezeti tanulás, informális és nem formális tanulási tartalmak és lehetőségek stb.). Kiválóan alkalmas a kompetencia-fejlesztésre; mégis, az AT-k legújabb változataiból, a tanulást, képesítést, kompetenciafejlesztést szolgáló konstrukciókból hiányzik a fenntartható fejlődés tanulásának is fontos eszközét adó környezeti nevelés. E (nemcsak képletesen) létfontosságú elkötelezett szemléletformálás a jövőben is szükséges tevékenység a köz- és a felnőttoktatásban egyaránt. Kapjon pénzt a tanulás a fenntarthatóságért, az erdei iskola, a tárgypedagógia. - Szerepeljen továbbképzés az iskola nem tanárként alkalmazott munkatársai számára, hogy felkészíthessük őket a környezettudatos, zöld, ökoiskola működésére. - Az Innovatív iskolák közé az Ökoiskolákat is értsék bele.

A kulturális értékek digitalizálása – „kakaóbiztossá” tétele – hatalmas keretösszeget élvez, tiszszeresét a tehetséggondozásra szántnak. A képernyőre vitt tárgyak azonban nem okoznak katarzist, nem fejlesztik az élethez és tanuláshoz oly szükséges kompetenciákat. A tehetséggondozásnak az akciótervben szereplő indokolásánál nekünk sem kell jobb: az az egyik legjobb lehetőség a fenntartható gazdasági fejlődés megalapozására és megtartására. Kapjon ez

a tevékenység tehát sokkalta több forrást. A fejlesztési források deklaráltnak támogatassák a pedagógusok figyelembe nem vett munkaidejének (pl. szakkör vezetése), az iskolán kívüli nem formális tanulási tevékenységeknek a kompenzálását.

A felsőoktatásban legyen támogatható a fenntarthatóságra képesítés; élménypedagógiára, projektpedagógiára, erdei iskoláztatásra is képesítsenek. Nevesítsék a környezettudományi, környezetmérnöki, környezetgazdálkodási képzést!

IV. Az egészség megőrzéséhez, a társadalmi befogadás és részvétel fejlesztéséhez társadalmi összetartás és biztonságérzet, bizalom szükséges. Ehhez is van tanulni valónk.

Az 5. prioritás konstrukciói között kapjon helyet a betegségek megelőzésével, a lelki egészség megőrzésével, az állampolgári ismeretekkel és a politikai szocializációval kapcsolatos oktatás és kompetenciafejlesztés. A társadalmi kohézió erősödéséhez szükséges biztonságérzet korántsem korlátozódik a bűnesetekkel szembeni személyes és közösségi önvédelemre. Érvényre kell juttatni a saját képességeit jobban ismerő, kreatív, együttműködő, felelős döntéshozatalra képes, környezet érdekében aktívan cselekedni tudó, rendszerben gondolkodó, értelmes jövőképet hordozó emberek képzését.

Összegezés: Az Európai Unióból érkező támogatások két horizontális elve közül csak az egyik, az esélyegyenlőség nevesül több konstrukcióban is. Jelenjenek meg a TÁMOP akcióterveiben a környezeti fenntarthatósághoz és a társadalmi összetartáshoz szükséges tanulás, szemléletformálás és kompetenciafejlesztés konstrukciói is. Az ezekkel kapcsolatos konkrét javaslatait, hosszabb állásfoglalását a MKNE elküldi a tamop.valasz@meh.hu, ahol ígéret szerint a többi társadalmi véleménnyel együtt nyilvánosságra hozzák azt az NFÜ honlapján.

Vásárhelyi Judit

@KÖR

Örömmel jelentjük, hogy februári felhívásunkra többen is jelezték, hogy – a nyomtatási és postázási költség megtakarítása jegyében – nekik teljesen megfelel, ha csak elektronikus formában kapják meg a KÖR-t.

Ezen felbuzdulva ismét kérjük mindazon tagtársainkat, akik nem ragaszkodnak a papír-KÖR kézbevételéhez, hogy ezt szept. 30-ig jelezzék az iroda @-címén. Rossz anyagi helyzetünkben minden „fillér” számít!

A következő KÖR és Módszerkosár

novemberben jelenik meg. Az oda szánt írásokat okt. 29.-ig kérjük elküldeni az egyesület irodájának címére: mkne@mail.datanet.hu

Felelős kiadó: az Egyesület elnöke
Szerkesztő: Czabán Dávid
Tördelés: Szekeres Tamás
Postacím: 1397 Bp. Pf. 530.
Honlap: www.mkne.hu

Iroda: 1113 Bp. Zsombolyai u. 6.
Tel/Fax: 321-4796
e-mail: mkne@mail.datanet.hu
Fogadóórák: Hétfő–péntek: 10-12h és 14-16h
(előzetes egyeztetés alapján)